

PAR-1601550101052100 Seat No. _____

B. S. W. (Sem. V) (CBCS)

(W.E.F. 2016) Examination

October / November - 2018

Rural Development

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ નિબંધાત્મક પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (કોઈ પણ એક) ૧૦
(૧) ગ્રામીણ સમાજનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો સમજાવો.
અથવા
(૨) ભારતમાં ગ્રામીણ વિકાસનાં કાર્યક્રમો સમજાવો.
- ૨ નિબંધાત્મક પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (કોઈ પણ એક) ૧૦
(૧) પંચાયતી રાજનું ત્રિ-સ્તરીય માળખું સમજાવો.
અથવા
(૨) ગ્રામીણ વિકાસનો ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્ય વિગતે સમજાવો.
- ૩ નિબંધાત્મક પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (કોઈ પણ એક) ૧૦
(૧) ભૂમિ સુધારણાનો અર્થ આપી ભૂમિ સુધારણાના પગલા સમજાવો.
અથવા
(૨) ગ્રામીણ વિકાસ એટલે શું ? ગ્રામીણ વિકાસમાં સમાજકાર્યકરની ભૂમિકા સમજાવો.
- ૪ ટૂંકનોંધ લખો : (સાતમાંથી કોઈ પણ પાંચ) ૨૫
(૧) ગ્રામીણ વિકાસમાં સ્વૈચ્છિક સંસ્થાની ભૂમિકા સમજાવો.
(૨) ગુજરાતમાં ગ્રામ પંચાયતના રચનાતંત્રીય અંગો સમજાવો.
(૩) ભારતમાં ગ્રામીણ સમુદાયની સમસ્યાઓ જણાવો.
(૪) ભારતમાં ગ્રામીણ જીવનનિર્વાહના સાધનો જણાવો.
(૫) ભારતમાં ખેતમજૂરોના પ્રકારો સમજાવો.
(૬) ભૂમિ સુધારણા માટે ભૂદાન-ગામદાન સમજાવો.
(૭) સંકલિત ગ્રામીણ વિકાસ કાર્યક્રમ ટૂંકમાં સમજાવો.

- ૫ ટૂંકમાં જવાબ લખો : (સાતમાંથી પાંચ) ૧૫
- (૧) ગ્રામીણ વિકાસ એટલે શું ?
  - (૨) બંધવા મજૂર એટલે શું ?
  - (૩) ભારતમાં ગ્રામીણ દેવું એટલે શું તેની વ્યાખ્યા આપો.
  - (૪) સમરસ ગ્રામપંચાયત એટલે શું તે સમજાવો.
  - (૫) ગામડું એટલે શું તેની વ્યાખ્યા આપો.
  - (૬) કિસાન ચળવળ એટલે શું ?
  - (૭) ભારતમાં ગ્રામીણ ગરીબી એટલે શું ?

ENGLISH VERSION

- 1 Write a lengthy answer for the given question : (any 1) 10
  - (1) Explain the meaning of rural society and it's characteristics.

OR

  - (2) Explain the rural development program in India.
- 2 Write a lengthy answer for the given question : (any 1) 10
  - (1) Explain the three stage structure of Panchayat Raj.

OR

  - (2) Explain the historical point of view of rural development.
- 3 Write a lengthy answer for the given question : (any 1) 10
  - (1) Explain what is land reformation and it's steps.

OR

  - (2) What is rural development ? Explain the role of social worker in it.
- 4 Write short-notes : (any 5 out of 7) 25
  - (1) Explain the role of NGO in rural development.
  - (2) Discuss the formation of Gram Panchayat in Gujarat.
  - (3) Explain the problems of rural communities in India.
  - (4) Explain the tools of rural living in India.
  - (5) Explain the types of farm workers in India.
  - (6) Explain the land donation and town donation for land reformation.
  - (7) Explain the compiled rural development programs.
- 5 Short notes : (any 5 out of 7) 15
  - (1) What is rural development ?
  - (2) What is bonded labour ?
  - (3) What is rural debt ? Give definition and explain the same.
  - (4) Samras Gram Panchayat, Explain.
  - (5) What is Village ? Explain with the definition.
  - (6) What is farmer movement ?
  - (7) What is rural poverty in India ?